

poble valencià.

¹ Com comproven els santorals i confirma Mn. J. Segura, arxipreste de Sta. Coloma de Queralt (*La Veu del Montserrat*, 1893, p. 35). — ² Algunes altres notícies sobre aquests llocs en un treball de Jaume Cendra, sobre noms de Castellcir, que optà al premi Eduard Brossa, en l'any 1954. — ³ S'ha trobat un hapax de forma vagament semblant en un doc. de 914, de la Plana de Vic «comitatu Hosona --- kastro Tarradello, in termino de Villa Cici» (Juyent, *Coll. Dipl. Cat. Vic*, § 60, p. 59, repetit a la còpia, § 59, p. 58). No ens diuen els publicadors pòstums d'on treuen que hi ha un «apèndix *Vilacis* del castell de Taradell» —fundat?, pura suposició?, localització malentesa?— Qui sap què s'amaga sota aquest *cici*, possiblement res de real que s'acostia al *Vilaci(r)s* del Vallès.

CASTELLCIURÓ

Turó on hi ha les ruïnes d'un castell antic del terme de Molins de Rei (Baix Llobregat).

DOC. ANT. *Castell de Ciuró* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 9).

ETIM. Sembla que ha de derivar del català *castell* combinat amb el NP llatí CICERONEM (cf. *DECat* II, 25 696b47-698a57). J. F. C.

CASTELLCIUTAT

Poble de l'Alt Urgell, a la dreta de la Valira, davant la Seu.

PRON. MOD.: *kastélsiyát*, oït a la Seu d'Urgell per Casac. i a Aravell per JCor.

DOC. ANT. *Civitate* a. 1054 (*Spill de Castellbò*, 55); *lo loch de Ciutat* a. 1397 (ibid., 284); *en la vila de Ciutat*, a. 1645 (*Capbreu de Rialb*, 6r).

ETIM. De *castell ciutat* 'castell de la ciutat', atès que era la gran defensa de la ciutat episcopal, dalt d'un aturonament llarg, redoblat amb vella muralla. La gent en diu *a Ciutat*, car devia ser la prolongació del centre de la *civitas* medieval, com Seu d'Urgell (cf. *DECat* v, 817a53-b3). J. F. C.

Castell d'Alareny, V. Areny, Castell de l' Castell-damós, V. vol. I, 41

CASTELLDANS

Poble i municipi de les Garrigues, al S. de la plana d'Urgell.

PRON. POP. Segons les enquestes de J. M. de Casacuberta, *kasteldázins*, és la forma més usada a Juneda i a Alcanó (tot i que *-dàns* i *-dázins* també se solen sentir); *kasteldáns* (forma més usual) a la Granadella i Maials (*-ázins* també és conegut); *kasteldázins* (més usat) (*-áns*, poc usat), a Bovera.

JCor. va sentir *kasteldázins* i *-telázins* a Artesa de Lleida i *kasteldáns* a Puigverd de Lleida.

DOC. ANT. *Castro Assinos* a. 1057 (Balari, *Origenes* 254); *Castri de Asinis* a. 1073 (CCandi, *Miscel.* II, 12); *Castello Asinorum* a. 1160 (Miret, *TempIH.* 72); *Castello de Asens* a. 1172 (Kehr, *Papsturk.* 450);

Castrum de Asinis a. 1175 (BRABL II, 392); *Castro Asinorum* a. 1183 (Balari, 254); *Castri Asinorum* a. 1259 (CCandi, *Miscel.* II, 478).

ETIM. Compost del català *castell d'ásens* (= castell d'ases) que esdevé *castelldans* per desaparició de la -s- intervocàlica (cf. *LleuresC*, 210.256). J. F. C.

Castell d'Aro, V. vol. II, s. v. *Aro*

CASTELL DE CABRES

Poble del Baix Maestrat (Tinença de Benifassà).

PRON. MOD.: *kastél de kábres*, oït allí per JCor. 1934 i 1961.

DOC. ANT. *Castrum de Capris* a. 1233 (Huici, *Col·lecció diplomàtica de Jaime el Conquistador* I, 209); *Castiel de Crabas* a. 1237 (BSCC XIV, 198); *G. Vilalta de Castell de Cabres* S. xv (*Capbreu Milian de Morella*, 33r, llegit allí per JCor.).

ETIM. En el sentit de paratge on pasturen les cabres, vora un castell [o més aviat nom ponderatiu, castellot només accessible a les cabres, o ruïnes que només elles freqüenten.] J. F. C.

CASTELL DE CASTELLS

Població del Marquesat de Dénia, a la vall del riu Gorgos, uns 12 k. NO. de Callosa, 18 SSO. de Pego i 25 a l'E. de Cocentaina.

PRON. MOD. El 1935, Moll em deia haver oït *Castell de Castells*, sense article, i J. Giner i March, anàlogament. Martí Gadea en diu sempre, simplement *Castells*: «desde *Castells* ---», «els de *Castells*», «les fadrines de *Castells*» (*Terra del Xè* I, 266 i 209; II, 48).

El 1963 vaig visitar i fer enquestes a tots aquells pobles, i vaig anotar com ho deien a tots els del voltant —en el poble mateix, inútil preguntar-ho perquè a un foraster solen contestar-li amb el nom oficial—; el resultat fou unànime i concordant amb el de M. Gadea: *kastéls* a Alcalà de la Jovada, a Llíber i a La Nucia (xxxiii, 134.8; xxxiv, 84.14; xxxv, 15.25); *el plà de kastéls* a la Vall d'Ebo, nom de l'extrem Sud d'aquest te. mun., que afronta pel N. amb el de C. de C. (xxxiv, 145.5); i «el riu de *kastéls*» (referint-se al Gorgos), a Laguar (xxxiv, 150.2, 152.12, 14 i 22); «allò és a la *fita* [l'el termenal] de *Castells*» a Tàrbena (xxxiv, 174.12); «és del terme de *Castells*» a Bolulla (xxxiv, 178.10); a Beniarda m'explicaren que pel Portet de *kastéls* passen la Serrella: la muntanya que els separa d'aquest poble (xxxv, 40.7). Gentilici: *kasteláns* [!] «els *castellans* mos volen pendre aquell bosc» (xxxv, 174).

MENCIONS ANT. Jaume I, amb bona política, mirant de conquerir el voler dels moriscos, un cop rendits, confiant en la lleialtat, havia concedit un gran avantatge al més temible, Al-Azrac, deixant-lo com caït d'aquella zona, però Al-Azrac ocupava més castells que els que li havia deixat: «fom a Cocentayna e --- fom nos avengut ab l'alcayt [Al-A.] de Planes, e de CASTELL e de Pego; e --- anam-nos-en a Al-